

سعدالله زاری: ترکیه دچار خطای تحلیلی شده است

حمله جنگنده ترکیه به هواپیمای روسیه در واقع نشانه‌ای از حساس بودن شرایط و گسترش دامنه بحران در سوریه است.

به گزارش آران نیوز، امروز یک فروند جنگنده سوخو 24 روسیه در مرز سوریه و ترکیه توسط جنگنده اف-16 ترکیه‌ای هدف قرار گرفت و سرنگون شد. ولادیمیر پوتین رئیس جمهوری روسیه در اولین واکنش به اقدام ترکیه با اشاره به اینکه به این اقدام پاسخ داده خواهد شد، تاکید کرد که جنگنده این کشور هیچ تهدیدی برای ترکیه نبوده و 4 کیلومتر با مرز این کشور فاصله داشته است. احمد داود اوغلو نخست وزیر ترکیه هم در واکنش به ساقط شدن یک جنگنده سوخوی روسیه توسط جنگنده های ترکیه گفت که کشورش حق دارد تدابیر و اقدامات لازم را در برابر نقض مرزهایش اتخاذ کند.

حمله جنگنده ترکیه به هواپیمای روسیه در واقع نشانه‌ای از حساس بودن شرایط و گسترش دامنه بحران در سوریه است. طبیعتاً در این‌جا ترکیه به نمایندگی از ناتو به هواپیمای روسیه حمله کرده است و این می‌تواند یک هشدار و علامت باشد مبنی بر این‌که بحران امنیتی سوریه می‌تواند دامنه درگیری را گسترده کند و شرایط را بیش از این ناامن کند.

در عین حال ترکیه در این صحنه وارد بازی شده است که می‌تواند برای این کشور هزینه زیادی را به دنبال داشته باشد. بحران اوکراین این آموزه را با خود به همراه داشت که علی‌رغم جنگ سردی که بین روسیه و کشورهای غربی به وجود آمد، کشورهای غربی تنش را گسترش ندادند و وارد چالش نظامی امنیتی با مسکو نشدند. اقدامی که ترکیه انجام داد اگرچه می‌تواند نشانه‌ای از علاقه کشورهای عضو ناتو به عقب راندن روسیه از فضای امنیتی سوریه باشد اما در عین حال می‌تواند در وسط این معرکه ترکیه را با یک چالش امنیتی با روسیه مواجه کند. به عبارت دیگر اگرچه ترکیه با پشت گرمی ناتو هواپیمای سوخو 24 روسیه را ساقط کرده است اما غربی‌ها بعید است پشتیبانی از اقدام ترکیه را از حمایت لفظی فراتر ببرند بنابراین اقدام امروز ترکیه بازی با آتش است و می‌تواند منافع ترکیه را در معرض آسیب جدی قرار بدهد.

در خصوص دیگر منافع میان ترکیه و روسیه باید بگویم که آن چیزی که بیش‌تر از مسئله گاز و انرژی میان دو کشور ترکیه و روسیه اهمیت دارد ثبات در منطقه است. اگر بحران اوکراین در شمال و بحران سوریه در جنوب به هم بپیوندد جغرافیای ترکیه را تحت تأثیر قرار می‌دهد چراکه بحران در حد فاصل دریای سیاه تا دریای مدیترانه با یک جغرافیا با نام ترکیه مواجه است و این یک خطای راهبردی است که ترکیه مرتکب شده است و شرایط امنیتی را بر خود سخت‌تر کرده است.

مسلماً روس‌ها که با یک نگاه راهبردی به مقابله به تروریسم در سوریه می‌پردازند با سقوط یک جنگنده از موضع خود عقب‌نشینی نخواهند کرد. زمانی که روسیه در شرایط ایزوله قرار داشت و به شدت محافظه‌کارانه عمل می‌کرد گذشته است و در حال حاضر روسیه در حالت تهاجمی قرار دارد.

تصور من این است که ترکیه دچار خطای تحلیلی شده است و گمان کرده است که ناتو به طور واقعی ناتو پشت ترکیه است. اظهارنظر اردوغان مبنی بر این‌که ترکیه عضو ناتو است و کشورهای عضو ناتو موظف هستند از امنیت ترکیه دفاع کنند. اما تجربه اوکراین نشان می‌دهد غرب علاقه چندانی ندارند چالش امنیتی با روسیه را از حد تهدید به عملیات نظامی ببرند بنابراین در این منازعه امنیتی ترک‌ها تنها می‌مانند و صحبت‌های اردوغان هم از نگرانی وی نسبت به این مسئله حکایت می‌کند.

ما می‌توانیم حدس بزنیم که به نوعی کشورهای عضو ناتو ترکیه را به یک میدان پرچالش امنیتی هل داده‌اند در حالی که در ادامه بسیار بعید است که کشورهای عضو ناتو در دفاع از ترکیه با روسیه درگیر شوند.

ترکیه و روسیه از طریق دریای سیاه دارای مرزهای مشترک هستند و عملیات نظامی رویه در سوریه هم این همجواری را گسترش داده و روس‌ها را همسایه ناخوانده ترکیه در جنوب کرده است یعنی در حال حاضر خط تماس امنیتی روسیه با ترکیه هم در منطقه شمال از طریق دریای سیاه است و هم در جنوب از طریق جغرافیای سوریه که این مسئله موقعیت امنیتی ترکیه را تضعیف می‌کند.